

Η αυτοαποτελεσματικότητα των Συμβούλων επαγγελματικής αγωγής στη μετά-κορωνοϊό εποχή και ο πιθανός ρόλος του δημιουργικού δράματος στην εκπαίδευσή τους.

F R E D E R I C K
U N I V E R S I T Y

Loucia Dimitriou
Associate Professor Frederick University, Cyprus
Frederick Resilience Research Unit

Κορωνοϊός και αλλαγή της «πραγματικότητάς μας»

Η ξαφνική άφιξη & ταχεία εξάπλωση του COVID-19 έχουν ανατρέψει τις ζωές παιδιών και εφήβων σε όλο τον κόσμο το 2020, 2021. Σύμφωνα με την Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών, τα μέτρα για περιορισμό της εξάπλωσης του ιού οδήγησαν στο κλείσιμο των σχολείων κρατώντας το 90% όλων των μαθητών εκτός σχολείου.

Κατά την **εξ' αποστάσεως λειτουργία των σχολείων, οι μαθητές δεν είχαν πρόσβαση στην υποστήριξη των σχολικών συμβούλων.** Παράλληλα, και οι ίδιοι οι σχολικοί σύμβουλοι αντιμετώπισαν πολλές προκλήσεις που σχετίζονται με την πανδημία, στην προσπάθειά τους να παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη και υπηρεσίες στους μαθητές τους.

Η μελέτη που παρουσιάζουμε εδώ είναι μέρος της πιο εκτεταμένης πρωτοβουλίας

«**Δημιουργικότητα για Ανθεκτικότητα, Ναι στην Τέχνη**» που εκπονείται στο Κέντρο Μελέτης της Ανθεκτικότητας (Resilience Research Unit) του πανεπιστημίου Frederick σε συνεργασία με την πρωτοβουλία του Tamer Levent “Yes to Art” **#Sanataevet**

Ερευνητικά Ερωτήματα

(α) Πώς αξιολογούν οι σχολικοί σύμβουλοι τον αντίκτυπο των περιοριστικών μέτρων COVID-19 στην ψυχική υγεία των εφήβων;

(β) Πώς αξιολογούν οι σχολικοί σύμβουλοι την αυτο-αποτελεσματικότητά τους για να βοηθήσουν τους εφήβους να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις;

(γ) Πώς επηρεάζουν οι αξιολογήσεις των συμβούλων για τις ψυχικές και συμπεριφορικές καταστάσεις των μαθητών μετά την πανδημία τις πεποιθήσεις τους για την αυτο-αποτελεσματικότητα

Εδώ επικεντρωνόμαστε μόνο στο δεύτερο ερώτημα

Πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι τα ακραία μέτρα που εφαρμόστηκαν στην πανδημία και οι αλλαγές τρόπου ζωής έχουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στα παιδιά, τους εφήβους και τους νέους. Τα lockdown και η επακόλουθη κοινωνική απομόνωση οδήγησαν σε προβλήματα στο σπίτι, την οικογένεια και τις ομάδες συνομηλίκων, φόβο θανάτου και ασθένειας και αίσθημα αβεβαιότητας.

Οι έφηβοι επιβαρύνονταν από νέους στρεσογόνους παράγοντες όπως ο φόβος της μόλυνσης, οι ανησυχίες για την εργασία και την οικονομική κατάσταση των γονιών τους, ο θάνατος και ο ξαφνικός αποχωρισμός από τους συνομηλίκους, τους δασκάλους και τους συμβούλους τους (Wang et al., 2020; Brooks et al., 2020 Jones et al., 2020).

Θέματα ψυχικής υγείας όπως η κατάθλιψη, το άγχος και η σωματοποίηση των συμπτωμάτων (προβλήματα ύπνου και στέρηση) θα μπορούσαν να έχουν επιζήμια επίδραση στα κίνητρα των μαθητών για μάθηση και ακαδημαϊκά επιτεύγματα και να συμβάλουν στην εμφάνιση προβλημάτων συμπεριφοράς στα σχολεία.

Προκλήσεις των Συμβούλων

Κατά τη διάρκεια του κλεισίματος των σχολείων, οι σχολικοί σύμβουλοι αντιμετώπισαν προκλήσεις στην εκτέλεση των εργασιακών τους καθηκόντων εξ αποστάσεως, αλλά και ως άνθρωποι που αντιμετώπισαν κι ίδιοι δυσκολίες στην προσωπική και οικογενειακή τους ζωή.

Έρευνα της Savitz-Romer (2021) ανέδειξε τα προβλήματα των συμβούλων στη διεκπεραίωση των καθηκόντων τους:

Γραφειοκρα-
τικά προβλήματα-
Καταιγισμός
διοικητικών
καθηκόντων

Μειωμένος
χρόνος επαφής
λόγω
προγραμμάτων
των μαθητών

Καμία σύνδεση
με δυσπρόσι-
τους μαθητές
(internet)

Έλλειψη
καθοδήγησης
για εξ'
αποστάσεως
συμβουλευτική

Η αυτο-αποτελεσματικότητα στους Σύμβουλους σταδιοδρομίας

Οι αναδυόμενες κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές και πολιτιστικές αλλαγές επηρέασαν το ρόλο των σχολικών συμβούλων απαιτώντας να αντιμετωπίζουν μια μεγάλη ποικιλία μαθητών και κοινωνικών είχαν δυνητικά αρνητικό αντίκτυπο στην επιτυχία των μαθητών στο σχολείο (Coleman & Yeh, 2008).

Bandura (1995): Η αυτοαποτελεσματικότητα είναι απαραίτητη για την παροχή συμβουλών και την αντιμετώπιση της αλλαγής.

Η αυτο-αποτελεσματικότητα αντανακλά την πεποίθηση του ατόμου ότι μπορεί να εκτελέσει εκείνες τις συμπεριφορές που είναι απαραίτητες για την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων και την εμπιστοσύνη του στην ικανότητά του να ελέγχει τα κίνητρα και τη συμπεριφορά του.

Αυτο-αποτελεσματικότητα

=

1. Συνεχής επίγνωση νέων επιστημονικών προσεγγίσεων
2. Συνεχής εκπαίδευση για την ενίσχυση των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων.
3. Αναζήτηση τεχνικών που βελτιστοποιούν τις υπηρεσίες που παρέχουν για να υποστηρίξουν την ανάπτυξη και την επιτυχία όλων των μαθητών.

Μια ματιά στη Μεθοδολογία

ΣΚΟΠΟΣ

ΜΕΘΟΔΟΣ

ΔΕΙΓΜΑ, ΧΡΟΝΟΣ, ΤΟΠΟΣ

Ο απώτερος σκοπός του project είναι η εξεύρεση πόρων και αποτελεσματικών και δημιουργικών προσεγγίσεων σχολικής συμβουλευτικής για τη βελτίωση και τη διατήρηση της **ψυχολογικής ανθεκτικότητας των νέων.**

Ποσοτική έρευνα με χρήση τριών ερωτηματολογίων

- ✓ CACIT
- ✓ Bodenhorn Self-Efficacy Scale
- ✓ PIF

Η έρευνα έγινε διαδικτυακά

Το δείγμα αποτελείτο από **80 συμβούλους σταδιοδρομίας από Ελλάδα και Κύπρο** (στην Κύπρο διορισμένοι σε γυμνάσια και λύκεια) της Κύπρου. Η έρευνα διεξήχθη τον Σεπτέμβριο 2021 μόλις άνοιξαν κανονικά τα σχολεία

ΕΛ.Ε.ΣΥ.Π.

Hellenic Society of Counselling and Guidance / www.elsyp.gr

Ελληνική
Εταιρεία
Σταδιοδρομίας και
Προσανατολισμού

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ: ΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το δείγμα μας αποτελούν 80 εν ενεργεία Σύμβουλοι Επαγγελματικής Αγωγής τα χαρακτηριστικά των οποίων παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

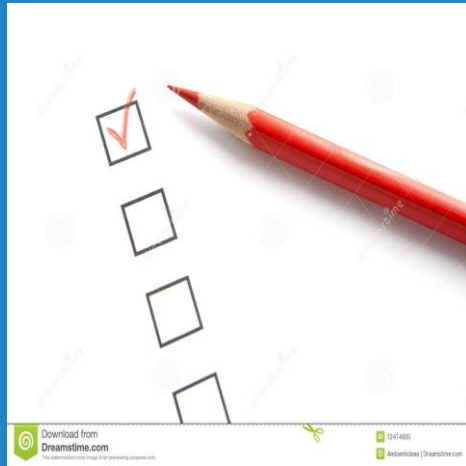

N= 80	Φύλο	Ηλικία	Μορφωτικό Επίπεδο	Χρόνια Υπηρεσίας	Χώρα Προέλευσης
	Αντρες 70% Γυναίκες 30%	45-54 63.0 % 25-34 18.8 % 54-65 17.2%	MA 77.5% PHD 12.5% BA 10.0%	11+ 51.2% 11- 49.8%	HELLAS 49% CYPRUS 51%
	100%	100%	100%	100%	100%

SCSE

- Οι συμμετέχοντες βαθμολογούν το επίπεδο συμφωνίας σε μια κλίμακα Likert με πέντε πιθανές απαντήσεις — που κυμαίνονται από "Μη βέβαιοι" έως "Υψηλή αυτοπεποίθηση". Η εσωτερική συνέπεια και η αξιοπιστία της συνολικής κλίμακας SCSE (43 στοιχεία) είναι ισχυρές (Cronbach's $\alpha = .959$)
- Πέντε παράγοντες: (i) Προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη, (ii) Ηγεσία και αξιολόγηση, (iii) Σταδιοδρομία και ακαδημαϊκή ανάπτυξη, (iv) Συνεργασία (v) Πολιτισμική συνείδηση

Αποτελέσματα

Ισχυρές συσχετίσεις μεταξύ των πέντε παραγόντων

	F1	F2	F3	F4	F5
F1 Individual / Social Development	1				
F2 Leadership/Assessment	.869**	1			
F3 Career/ Academic Advancement	.938**	.902**	1		
F4 Collaboration	.910**	.918**	.905**	1	
F5 Cultural Awareness	.872**	.862**	.854**	.903**	1

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

- ❖ Πραγματοποιήσαμε το t-test ($p < 0,05$) για να συσχετίσουμε τα δημογραφικά δεδομένα του δείγματος με τις απαντήσεις τους στις δηλώσεις των πέντε παραγόντων:
- ❖ Δεν εντοπίσαμε στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ του φύλου και της περιοχής υπηρεσίας των συμβούλων (αστική/ αγροτική) ούτε μεταξύ Ελλήνων και Κυπρίων συμβούλων.
- ❖ Επιπλέον, συγκρίναμε τους μέσους όρους μεταξύ της ηλικίας, της εκπαίδευσης και των ετών εργασιακής εμπειρίας των συμβούλων μας μέσω μιας αμφίδρομης ANOVA, η οποία δεν έδωσε στατιστικά σημαντικές διαφορές στις αξιολογήσεις τους για την αυτό-αποτελεσματικότητά τους.

Τάσεις στην Αυτο-αποτελεσματικότητα

Factor	Mean	Average percentage of confident / highly confident responses
Factor 5 Cultural Awareness	3.8844	88.2%
Factor 1 Individual and Social Development	4.0333	82.3%
Factor 4 Collaboration	3.5275	75.8%
Factor 2 Leadership and Assessment	3.8186	62.8%
Factor 3 Career & Academic Advancement	3.9641	53.2%

- ✿ Τα υψηλότερα επίπεδα αυτοαποτελεσματικότητας συγκεντρώθηκαν στα ακόλουθα τρία (συχνότητες >90%):
- ✿ Συνεργασία με γονείς, οικογένειες.
  - ✿ Επικοινωνία / δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης με συμβουλευόμενους
  - ✿ Υπεράσπιση επαγγέλματος συμβούλου

- ✿ Τα χαμηλότερα επίπεδα αυτοαποτελεσματικότητας συγκεντρώθηκαν στα ακόλουθα τρία (συχνότητες <55%):
- ✿ Συζήτηση για σεξουαλικότητα & σεξουαλικές προτιμήσεις
  - ✿ Πρωτοβουλίες για προγράμματα προώθησης θετικού μαθησιακού περιβάλλοντος
  - ✿ Αξιολόγηση εμπορικού υλικού για συμβουλευτική

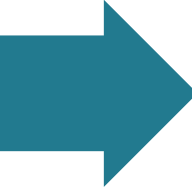

Το Δημιουργικό Δράμα είναι μια βιωματική, δυναμική, ιδιαίτερα προσαρμόσιμη μέθοδος, βασισμένη στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και θέματα που αφορούν τη συμμετέχουσα ομάδα.

Κάθε εργαστήριο DiE είναι ειδικά σχεδιασμένο στα μέτρα των συμμετεχόντων.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας θέτουν ανοιχτές ερωτήσεις, συζητούν εναλλακτικές και διάφορες απόψεις, αναλαμβάνουν ρόλους, αντιμετωπίζουν περίπλοκες ή πρωτόγνωρες καταστάσεις, επιλύουν προβλήματα και αποκτούν συναισθηματική δέσμευση και αυτογνωσία.

Το DiE εξωθεί στην επανεξέταση και επανενσωμάτωση πεποιθήσεων, αντιλήψεων, ιδεών, που ίσως θεωρούνται δεδομένες παραδοχές ή «κρυμμένα» στερεότυπα. Οι συμμετέχοντες μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο, αναλογίζονται και δημιουργούν γέφυρες συσχετισμών μεταξύ των βιωμάτων του δράματος και πραγματικών γεγονότων της ζωής τους.

Το δημιουργικό δράμα στη Συμβουλευτική

Οι Συεπ
καλούνται
συνεχώς να βρουν
αποτελεσματικού
ς τρόπους
προσέγγισης
εφήβων
αντλώντας από
ποικιλία τεχνικών

Σε ατομική και ομαδική
συμβουλευτική, οι Συεπ
μπορούν να
εφαρμόσουν μια, ή
συνδυασμό, από
θεωρίες
συμβουλευτικής για την
πρακτική τους
προσέγγιση

Προκειμένου να
διευκολυνθεί η
επικοινωνία μεταξύ
σύμβουλου-
συμβολευόμενου
έφηβου τους ο Συεπ
μπορεί να
χρησιμοποιήσει
τεχνικές όπως η
παιγνιοθεραπεία ή
θεραπεία τέχνης, ή το
δημιουργικό δράμα.

-
- Το πρόγραμμά μας στοχεύει στη διερεύνηση ανάπτυξης εξειδικευμένων ψυχο-εκπαιδευτικών εργαστήρια σε όπου οι σύμβουλοι θα χρησιμοποιήσουν τεχνικές δημιουργικού δράματος για να ενισχύσουν και να διατηρήσουν την ψυχολογική ανθεκτικότητα των εφήβων.

- Μια δραματική προσέγγιση φαίνεται να 'οχι μόνο να περιλαμβάνει, αλλά και να ξεπερνά τις υπάρχουσες προσεγγίσεις της σχολικής συμβουλευτικής. Το δημιουργικό δράμα προσφέρει ένα ευρύ φάσμα τεχνικών που δίνουν λύσεις εκεί που άλλες τεχνικές βρίσκουν αδιέξοδα.

- Το δημιουργικό δράμα ταιριάζει επίσης πολύ φυσικά στη ζωή των παιδιών και εφήβων και τους τρόπους εκπαίδευσης.
- Παράλληλα μπορεί να προσφέρει στους Συμβούλους εναλλακτικούς τρόπους αύξησης της δικής τους αυτοαποτελεσματικότητας.

Yes to Art #Sanataevet

- American Counseling Association. (2005). *Code of ethics*. Alexandria, VA: Author.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>.
- American School Counselor Association. (2005). *The National Model: A framework for school counseling programs* (2nd ed.). Alexandria, VA: Author.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Bandura, A., & National Inst of Mental Health. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall, Inc.
- Bandura, A. (Ed.). (1995). *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511527692>.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W H Freeman/Times Books/ Henry Holt & Co.
- Barling, J., & Abel, M. (1983). Self-efficacy beliefs and tennis performance. *Cognitive Therapy and Research*, 7(3), 265–272. <https://doi.org/10.1007/BF01205140>
- Bodenhorn, N. & Skaggs, G. (2005). Development of the School Counselor Self-Efficacy Scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 38(1). <https://doi.org/10.1080/07481756.2005.11909766>.
- Bodenhorn, N., Wolfe, E., & Airen, O. (2010). School Counselor Program Choice and Self-Efficacy: Relationship to Achievement Gap and Equity. *Professional School Counseling*. 13. 165-174. 10.5330/PSC.n.2010-13.165.
- Branquinho, C., Kelly, C., Arevalo, L. C., Santos, A., & Gaspar de Matos, M. (2020). “Hey, we also have something to say”: A qualitative study of Portuguese adolescents and young people’s experiences under COVID-19. *Journal of Community Psychology*, 2020, 1–13. <https://doi.org/10.1002/jcop.22453>.
- Brooks, S.K., Webster, R.K, Smith, L.E, Woodland, L., Wessely, S., Greenberg, N., (2020). The psychological impact of quarantine and how to reduce it: a rapid review of the evidence. *Lancet* 395(10227), 912-920.

Thank you

Any questions?

You can find us at:

 Dr. Loukia Dimitriou [luciad61@gmail.com]